

NYHETSBRÄV 4:2003

(Publicerat 2003-09-05)

Detta nyhetsbrev innehåller en rättelse, en skildring av hur mina tankar löpt på vägen mot ett ställningstagande i den kommande folkomröstningen och upplysningar om ett par intressanta seminariedagar.

I. En rättelse av en uppgift i Nyhetsbrev 3:2003.

I mitt förra nyhetsbrev uppgav jag att den artikel som jag på Jan Danielssons inrådan hade skrivit för *Gröna Korsets* (www.gci.ch) medlemstidning *Det vakande ögat* aldrig hade publicerats. Men det visade sig bara vara vad jag trodde. Den hade publicerats under rubriken *Att skapa nya bilder och visioner av det eftersträvansvärda*. Tonia Moya på *Gröna Korset* har haft den stora vänligheten att påpeka detta för mig.

Så blir det ibland, och jag beklagar förstås.

II. Tvillingbröder, kor och en brinnande ladugård – min krokiga väg till en ståndpunkt i EMU-omröstningen

I våras planerade jag att i god tid före folkomröstningen om EMU sända ett nyhetsbrev med mina reflektioner kring ämnet. Jag införskaffade t.o.m. en del litteratur.

Under sommaren har dock dessa planer havererat fullständigt. Jag har hamnat i ett gruvhål av koncentration som i bästa fall leder till en ny bok. Jag har skrivit som en furie glömsk av alla annat även om jag just för tillfället tittat upp en smula för att arbeta med för brödfödans införskaffande nödvändiga förberedelser för föreläsningar.

Jag återkommer förstås angående boken, dvs. om det blir en bok och inte bara ett manus. Men när jag nu ändå tittat upp ur gruvhålet så kom plötsligt tanken ”ja men EMU-nyhetsbrevet. Något kan du väl ändå få ihop.”

Först slog jag undan tanken, men så råkade jag av ”en händelse” hitta en gammal artikel som jag skrev när EU-debatten var het. Den var daterad 2 september 1994. Den blev aldrig publicerad. Det var dock på vippen att den togs in av DN. Jag minns debattredaktörens vankelmod än idag.

När jag läste den gamla artikeln blev jag glad, för jag tyckte att den faktiskt håller än idag som en beskrivning av min principiella hållning till EU-projektet även om den förstås är färgad av hur debatten såg ut när den skrevs. Men det jag framför allt såg var att jag skulle kunna lägga den till grund för en skildring av hur mina tankar löpt på vägen fram till mitt ställningstagande i folkomröstningen.

Jag kan väl också säga att min grundinställning till själva folkomröstningen är negativ. Jag anser att vi har tagit ställning för EMU-projektet redan i samband med folkomröstningen om EU. Men när det nu ändå blev en folkomröstning så

misstänkte jag för min personliga del att det skulle finnas risk för att jag skulle rösta blankt som jag en gång gjorde i kärnkraftomröstningen efter att ha tyckt att båda sidor överträffat varandra i dåliga argument.

Men nu har jag i varje fall till sist tagit ställning. Och för att beskriva tankeprocessen bakom vill jag som ett slags ingångsvärde börja med min gamla debattartikel om EU. Jag kallade den ***Ett visionärt ja till EU***.

Vi svenska medborgare förväntas kanske redan i år fatta beslut i EU-frågan. Och man kan onekligen fråga sig på vilka grunder landets opinionsbildare anser att detta beslut skall fattas. Så vitt jag kan bedöma är de flesta debattörer tillskyndare av en egendomlig detaljfrågestrategi. Olika hotbilder relaterade till enskilda organiserade intressen målas upp som argument för eller emot EU. Snuset, alkoholpolitiken, miljögränsvärdena, konsumentpolitiken, offentlighetsprincipen, det demokratiska underskottet, EU som kvinnofälla, arbetslösheten, oundviklig ekonomisk stagnation, förnyade och förstärkta nationella motsättningar osv. i ett oöverskådligt sammelsurium av synpunkter.

Det är naturligtvis nödvändigt att ventilera alla upptänkliga konsekvenser på olika områden av ett EU-medlemskap. Men därav följer inte att det är en klok strategi att fatta beslut i frågan om medlemskap eller ej utifrån några få detaljfrågor. I själva verket bör detta beslut inte alls fattas på detaljnivån.

Jag menar helt enkelt att det är med beslutet i EU-frågan som med en enskild persons beslut att ingå äktenskap. Gifter sig gör man ju inte efter att ha försökt in i minsta detalj förutse konsekvenserna av äktenskapet på alla upptänkliga områden, utan därför att man har en djup känsla av samhörighet och en gemensam inspirerande vision av vad livet tillsammans kan komma att innebära. Finns inte denna ömsesidiga tillit och en bärande vision om en god och gemensam framtid blir det inget äktenskap.

Även om alla analogier har sina begränsningar menar jag alltså att ett vettigt beslut om ett svenskt medlemskap eller ej i EU inte kan fattas på en oöverskådlig och med nödvändighet motsägelsefull detaljnivå utan måste baseras på ett ställningstagande för en trovärdig och positiv framtidsvision för Sverige, Europa och världen.

Den avgörande frågan är därför om det går att ur detaljfrågemoraset lyfta upp några bärande ja- respektive nejvisioner för Sveriges väg mot framtiden som kan vara möjliga som underlag för ett beslut i EU-frågan.

Och visst finns dessa visioner. Javisionen är ganska enkel och entydig. Den finns visserligen i en högervinklad och en vänstervinklad variant, men tyngdpunkten är en och den samma; en obruten tilltro till de framtida välsignelserna av en fortsatt ekonomisk tillväxt baserad på vetenskaplig kunskapsutveckling omsatt i teknologiska landvinningar. Till denna ekonomism hör också en betoning på frihet, demokrati och mänskliga rättigheter och över huvud på Sveriges historiska och kulturella samhörighet med Europa.

Högervinklingen av denna vision innebär en nedtoning av de synnerligen allvarliga problem som hör samman med utvecklingslinjen ifråga. Miljöförstörelsen, arbetslösheten och de globala ekonomiska orättvisorna för att nu nämna några. Enligt högerperspektivet finns det ingen anledning att tro att dessa problem inte skulle vara lösbara inom ramen för nuvarande dominerande utvecklingsriktning, och därför är det bara en sak som gäller för Sverige. Ett medlemskap i EU ger en lysande framtid. Skulle vi däremot ställa oss utanför kommer vi att hamna i ett ekonomisk bakvatten, och som s.k. randstat i Europa kommer vi på sikt att ekonomiskt gravitera i riktning mot U-länderna.

Vänstervinklingen av javisionen innebär inte ett fullt lika sorglöst perspektiv på den bärande samhällsutvecklingens långsiktiga följder. Problemen erkänns som svåra och som en baksida av en otyglad ekonomisk utveckling. Huvudskälet för EU-medlemskap är därför tron att det är möjligt att styra utvecklingen i gynnsamma banor om det politiska inflytandet på övernationell nivå stärks så att det förmår tygla eller i varje fall moderera det transnationella kapitalets inflytande.

Vidare kan man säga att även om javisionen är i hög grad economicentrerad så rymmer såväl höger- som vänstervinklingen en stark övertygelse om att samarbete på ekonomiska och andra områden är gynnsamt för fred och stabilitet. Javisionen betonar med andra ord EU som inte bara ett instrument för fortsatt ekonomisk utveckling och tillväxt i grovt sett sedvanliga banor utan också som ett projekt för att långsiktigt säkra fred och stabilitet i regionen.

Nejvisionens grundbult är en förgörande kritik av den ekonomiskt-politiska utvecklingslinje som javisionens företrädare hyllar. Enligt nejvisionen står EU för en storskalig industrialism som alldeles bortsett från retoriken om ett informationssamhälle är fullständigt ohållbar ur ekologisk synpunkt. EU påskyndar med andra ord en global miljökatastrof genom att vara fångat i en felaktig nyliberal ideologi.

Och inte nog med att miljön kommer på undantag i den hänsynslösa tillväxtjakten, beslutsformerna inom EU är genom sin centralisering, hemlighetsfullhet och byråkratisering alldeles otillräckliga ur demokratisk synpunkt. Den interna beslutsordningen samt avsaknaden av offentlighetsprincip och meddelarskydd och dessutom ett svagt inflytande för Europaparlamentet borgar för att det svenska folkstyret kommer att förlora avsevärt i inflytande. Avgörande beslut för Sveriges och svenskarnas framtid kommer att fattas inom EU utan tillräcklig insyn och debatt. Därmed går inte bara viktiga demokratiska värden förlorade utan Sverige förlorar också mycket av sin nationella suveränitet. Detta hotar underminera vår nationella kultur och våra nationella traditioner och eliminerar våra möjligheter att vara föregångare när det gäller att bedriva en radikal miljö- och rättvisepolitik.

När det gäller den internationella politiken är EU enligt nejvisionen en stormakt i vardande som på lite sikt ämnar utveckla en gemensam försvars-

och säkerhetspolitik, kanske t.o.m. en gemensam armé. Dessa stormaktsambitioner har till syfte att värna medlemmarnas ekonomiska och politiska intressen, och man kan därför enligt nejvisionen se en framtid där EU med vapenmakt avskärmar sig från det fattiga Östeuropa, i synnerhet från det sönderfallande Sovjetimperiet, och hur det engagerar sig till försvar för sina intressen i den fattiga delen av världen i konflikter som ytterst har sin grund i den ekonomiskt orättfärdiga globala ordning som EU självt önskar upprätthålla.

När det gäller den positiva sidan av nejvisionen slås man av den okomplicerat ljusa syn som finns på Sveriges möjligheter att utanför EU bedriva en långsiktigt föredömlig politik på alla väsentliga områden. Ungefär på samma sätt som Stalin på sin tid byggde ”socialismen i ett land” verkar nejvisionärerna inriktade på att bygga det miljöriktiga, fredsälskande, globalt solidariska och ekonomiskt rättvisa paradiset i ett land. De mindre visionära ”man vet vad man har men inte vad man får nejsägarna” har dock inte lika storslagna förhoppningar utan nöjer sig med att tjasas av drömmen om Sveriges förmåga att på egen hand kunna skapa och vidmakthålla ett eget litet överflödsfolkhem.

Vad återstår då slutligen att säga om trovärdigheten i dessa ja- och nejvisioner och om deras möjlighet att tjäna som vägledning för ett ställningstagande för eller emot ett svenskt medlemskap i EU.

Som jag ser det är javisionens största nackdel dess skönmålning av den nuvarande utvecklingsriktningens långsiktiga hållbarhet. Den tillsynes maniska och besvärligliknande tilltron till den eviga ekonomiska tillväxtens förmåga att lösa alla problem, i synnerhet – och motsägelsefullt nog – de den själv givit upphov till, tär i själva verket på hela Europavisionens trovärdighet.

Därför delar jag nejvisionens uppfattning att genomgripande samhällsförändringar kommer att framtvängas av att den nuvarande utvecklingsriktningen fört oss till vägs ände. Men dessa omställningar kan inte hanteras utifrån nejvisionens romantiserande direktdemokratiska, antiteknologiska och antivetenskapliga lokalsamhällesvision av ett önskvärt och nödvändigt ekologiskt hållbart samhälle. Detta är en rosenskimrande fantasi för maktoskulder.

För att omställningarna skall kunna bli lyckosamma krävs i själva verket ett starkt och visionärt politiskt ledarskap med välutvecklade samarbetsstrukturer lokalt, regionalt, nationellt och globalt. I annat fall riskerar påfrestningarna under kommande fundamentala samhällsomdaningar att bli så stora att skördetid stundar för populistiska hel- eller halvfascistiska politiska rörelser som kan med stor intensitet fokusera olika gruppers behov av att ge andra grupper eller länder skulden för upplevda svårigheter. Om detta scenario får utvecklas fritt får vi ett storskaligt upprepande av Europas krigiska historia.

Denna skrämmande möjlighet går inte att undvika med nejvisionens lösa prat om EU som ett kapitalets projekt som de förment goda och kloka bör hålla

sig utanför i avvaktan på att andra och bättre samarbetsformer skall utvecklas. En sådan hållning tjänar trots anspråken inga goda syften. Ideologiskt motiverad isolering baserad på överskattning av den egna positionens klokhets och oantastlighet är en historiskt sett ofta prövad lösning, som stärker misstänksamhetens, splittringens och hatets krafter.

Nej det vårt land och vår kontinent behöver för att kunna någorlunda konstruktivt hantera stundande samhällsomdaning är ett vidgat samarbete. Och i denna bild passar EU-projektet in trots sina ofullkomligheter.

För när tiden är ute för javisionens nyliberalt inspirerade skenlösningar, och de fundamentala omdaningarna inte kan undvikas längre, kommer EU-institutionerna – om de tillåtits växa sig tillräckligt starka – att bli det styrkebälte som gör det möjligt för ett visionärt politiskt ledarskap att gira för de fascistiska blindskären och hitta en nyskapande väg ur omdaningarnas kaos.

En väg som vetter hän mot en mångkulturellt tolerant, ekonomiskt rimligt rättvis, demokratisk, högteknologisk och ekologiskt hållbar samhällsordning. En samhällsordning som för Sveriges del inte bara kräver ett ja till EU och Europa utan också att såväl javisionens som nejvisionens företrädare har mod att överge sina illusioner om det egna perspektivets exklusiva riktighet, och engagera sig i det fria och skapande samarbete som på sikt gör en strålande framtid möjlig för Sverige, Europa och världen.

Nu har det ju hänt en del sedan denna artikel skrevs. Inte minst vann jasidan i omröstningen den 13 november 1994, och Sverige är numera medlem i EU. Utöver detta har vi t.ex. fått Nicefördraget, introduktionen av euron som valuta i alla medlemsländer utom tre, en beslutad utvidgning av EU till att omfatta stora delar av det gamla östblocket och dessutom pågår en process för att föra författningskonventets arbete till formella beslut.

Men mycket är sig också likt inför denna nya omröstning. Det är lite av déjà vu över det hela faktiskt. Vi överöses t.ex. av detaljargument om för- och nackdelar med euron och EMU. Överskådligheten är massiv och den som skulle vinnlägga sig om att ta del av allt skulle säkerligen redan ha drabbats av fullständig förvirringskollaps.

Vi har också en javision med höger- och vänstervinkling ungefär med samma grundideologier som förra gången. Det glada högerfolket ser hur den välsignelsebringande tillväxten kommer att öka framför allt p.g.a. att euron förmodas leda till ökad handel. EU som det verkliga krämarparadiset.

Vänsterfolket är som förra gången mera bekymrat. Den maktorienterade socialdemokratiska falangen vill också ha fullt medborgarskap i krämarparadiset genom euron, men hoppas samtidigt i någon mån kunna påverka EU-bygget i socialdemokratisk riktning, vilket också innebär vissa förhoppningar om att EU skall kunna bli en motmakt mot det globala kapitalets överdrifter.

Den här gången finns det emellertid också en mera radikal falang av vänsterfolket som inte var så tydlig i förra omröstningen. Den tar ställning för en utveckling av EU i federal riktning och ser euron som en del i denna önskvärda utveckling.

Nejvisionen bygger precis som förra gången på en romantisering av utanförskapet uppbackad med argument besläktade med de som anfördes för ett nej till EU. Även på nejsidan finns en ny och radikal falang som inte var lika framträdande förra gången. Den är starkt systemkritisk och har sin bas i antiglobaliseringsrörelsen.

Detta är en mycket starkt förenklad översiktsbild över grupperingarna på det ideologiska stridsfältet. Och när jag nu skall försöka beskriva min egen tankeprocess på vägen fram till ett beslut så skall jag inte ägna mig åt att med en finkalibrerad våg försöka väga olika argument om t.ex. hur viktigt det eventuellt kan tänkas vara att ha makten över den egna räntan eller att ha en flytande växelkurs eller att protokollen från ECB-mötena inte blir offentliga på 30 år eller om det är troligt att euron är ett viktigt steg på vägen mot bildandet av en superstat osv. osv.

Utan jag vill i stället börja i en annan ända. När Sovjetunionen brakade samman väckte detta stor och befogad glädje. Dessutom framställdes det som en stor triumf för den typ av liberaldemokratisk och kapitalistisk demokrati som råder i västvärlden.

Själv drabbades jag dock aldrig av denna glädjeyra. Inte så att jag för ett ögonblick saknade Sovjetunionen, men det som komplicerade bilden för mig var att ur mitt perspektiv var Sovjetunionen vår tvillingbror. Vi var långt ifrån siamesiska tvillingar, men förvisso enäggstvillingar. Och om någons tvillingbror styrker med så är det i de allra flesta fall något djupt oroande för den kvarlevande tvillingbrodern.

Det jag menar med påstående om vårt tvillingskap med Sovjetunionen är att vi är sprungna ur samma moderna vision av hur en evig vetenskaplig kunskapsutveckling omsatt till teknologi skulle leda till en evig ekonomisk tillväxt. Väst följde den marknadsekonomiska och liberaldemokratiska vägen mot detta mål, medan Sovjetunionen fångades av illusionen om att planekonomi var mera modernt och rationellt än marknadsekonomi och på denna grund byggde man sin totalitära koloss.

När detta olycksaliga samhällsexperiment havererade så drog de flesta slutsatsen att detta för gott bevisar den västerländska modellens överlägsenhet. Och det är ju i viss mening sant. Men hur långt kan man dra denna slutsats. En del gick fullständigt i spinn och började tala om historiens slut. Att ingen väsentlig samhällsutveckling var att vänta i fortsättningen. Men kan man verkligen se Sovjetunionens kollaps som ett bevis för den långsiktiga hållbarheten i den västerländska politiska och ekonomiska modellen?

Enligt min uppfattning är detta inget annat än önsketänkande. Tvillingbrorsans öde säger mycket mer om vår egen framtid än vi vill låtsas om. Och när euforin

var som starkast över Sovjetunionens fall brukade jag försöka dämpa den en smula med följande formulering: *Den västerländska liberaldemokratiska kapitalismen har lika lysande framtidsutsikter som den totalitära kommunismen. Det kommer bara att ta lite längre tid innan det blir uppenbart.*

Detta är fortfarande min ståndpunkt. Och inget har hänt som har fått mig att ändra den. Jag ämnar inte argumentera för ståndpunkten nu, utan nöjer mig med att påminna om det citat av Kofi Annan som jag hade i mitt förra nyhetsbrev: "We are failing to provide the freedom of future generations to sustain their lives on this planet." Mänskligheten är alltså enligt Annan i full färd med att beröva framtida generationer deras möjligheter att leva på jorden. Och jag har i *Den vise VD:n* beskrivit situationen som att vi är i dinosaurieläge.

Jag anser alltså att vi är inne i en galen galopp som är på väg att utvecklas till en kulminerande kris där efterfrågan på nya politiska visioner kommer att bli akut. Och där tillgången på nya visioner kommer att avgöra vilken framtid som väntar.

Vad har då detta med euroomröstningen att göra? Jo följande. Mitt ställningstagande till euron bygger i grunden på min uppfattning om EU. Och när jag tittar på EU så ser jag två saker. EU blir för mig som en klassisk fixeringsbild. Det ena jag ser är ett EU som är ett solitt fäste för konventionell politisk visionslöshet och ekonomism. Rädd maktcentralism och kortsynthet. En aktör bland andra som ivrigt sår vind utan att förstå att skörden blir storm. En verklig stordinosaurie. Men jag ser också en annan bild. Ett levande och vitalt politiskt experiment. Ännu mest sysslade med formen, men med spännande och potentiella möjligheter att kunna låta sig vitaliseras av de nya visioner som vår tid behöver och som med all sannolikhet också kommer att födas när krisen kulminerar eller har gått så långt att ingen vid sunna vätskor längre kan dra det gamla valrörelsemantrat att "vi är på rätt väg".

Jag har alltså ingen klockaretro på EU. Men jag anser att det för tidigt att säga att EU enbart är ett patetiskt försök att hålla liv i "Sovjetunionens tvillingbror". Utan jag anser att det finns något djupt och potentiellt innovativt och framtidsinriktat i EU. Även om detta ännu så länge inte syns särskilt tydligt i den politik som bedrivs. Men det fascinerande och löftesrika med EU är att det är en dynamisk process. Och det betyder enligt mitt sätt att tänka att det gäller att försöka sköta denna process på så sätt att EU-systemet kan bli till ett starkt stöd för den utveckling som väntar på andra sidan om den kvarlevande tvillingens frånfälle. Jag håller alltså liv i drömmen eller visionen om EU som en bro till en annan och bättre framtid.

Med detta klart och tydligt utsagt är jag förstås fortfarande i grunden positiv till att Sverige är med i EU. Och när så euro- och EMU-frågan kom på tapeten så var min första tanke att jag förstås skulle rösta ja. Att jarösten skulle bli som en bekräftelse på det ja jag redan ansåg jag mig ha uttalat vid EU-omröstningen.

Men så kom en period av tvivel. Inte för att jag tyckte att nejsidans argument var starkare eller relevantare än jasideans. Nej tvivlen handlade om EU. Är mina förhoppningar om EU bara just förhoppningar, gränsande till illusioner? En

politisk idealists löjliga självbedrägeri. Är det inte i själva verket redan på väg att oåterkalleligen stelna som ”stordinosaurie”.

Jag kämpade hårt i mitt inre med detta. Jag höll kvar min positiva inställning på ett slags lågvarv genom att säga till mig själv och andra att jag i princip tycker bättre om de problem som vi får om vi är med i eurosamarbetet än om de problem som vi får om vi inte är med.

Min andra känsla fångade jag med en bild som har med en av mina erfarenheter från landsbygden att göra. Om det blir ladugårdsbrand och man lyckas få ut en och annan ko så är det ofta ett stort bekymmer att hindra den från att springa in igen till sina kvarvarande kompisar. Och då tänkte jag, jaha Sverige är kanske en ko och EU en brinnande ladugård. Vi är ute för att vi var lätta att lösgöra eftersom vi saknade EMU-kopplet. Men vi känner ändå suget att rusa in. Men är det så klokt? Räcker det inte med att de som är kvar därinne stryker med?

Den här bilden fick efter en tid så stark makt över mitt sinne att jag började luta åt att rösta nej. Och då tänkte jag att detta nej inte skulle motiveras med de sedvanliga halvt om halvt nationalromantiska förhoppningarna om att Sverige skulle lyckas göra sig självt till ett exklusivt reservat för den goda framtidspolitiken utan nej skulle ses som ett budskap till EU om skärpning. Ungefär med innehållet att jag skulle kunna tänka mig att rösta ja den dag EU börjar bedriva en trovärdig framtidspolitik.

Men det där lät inte särskilt övertygande ens i mina egna öron för jag är ju en i sammanhanget tämligen betydelslös person. Den intressanta frågan är inte vad mitt nej betyder utan vad Sveriges nej skulle förmedla för budskap till dem som är med i eurosamarbetet.

Om man redan på förhand skrapar bort all påmålade retorisk kamouflagefärg som ett sådant nej förmodligen skulle förses med är det klart att budskapet till euroländerna är att vi har fattat vårt nejbeslut dels för att vi är misstänksamma mot er och dels räknar vi med att beslutet skall göra det lättare för oss att roffa åt oss en större del av den globala kakan på er och/eller andras bekostnad.

När jag såg detta föga vackra motiv tydligt började jag undra över om det alls finns några ”vackra motiv” för att säga nej som samtidigt är sanna. Och jag menar då inte enskilda människors motiv för att rösta nej utan för Sverige som nation. För Sverige som EU-medlem. Jag fann bara ett. Att Sverige redan stod mycket starkt för den framtidspolitik som jag menar krävs för att vi skall ta oss någorlunda helskinnade ur den återvändsgränd som vi drivit in oss i, och att samtidigt hoppet om att EU skulle kunna följa denna väg i sitt befintliga skick är mycket lågt. Tillräckligt lågt för att det skall vara möjligt att utesluta eventualiteten att ett jaröstande Sverige med sin upplysta närvaro i eurosamarbetet skulle kunna påverka resten till att följa Sveriges väg.

Men där är vi absolut inte. Sverige kör samma race som alla andra. Sedan kan man ju alltid diskutera avståndet till ett nödvändigt uppvaknande. Och det kanske kan med fog hävdas vara kortare i Sverige än på många andra håll. Men det ändrar inte min bedömning av nuläget.

När jag hade kommit så här långt i mitt tänkande kom kon och den brinnande ladugården tillbaka. Där står det nejsägande Sverige på ladugårdsbacken medan ladugården brinner. Motiven för att vara utanför är inte vackra och ödets långa finger buffar ut en brinnande vägg som faller över den ensamma kon. Och så skapas till sist något slags rättvisa.

Men när den tanken var tänkt ändrade min inre bild skepnad. Elden var inte längre en eld som bränner upp utan en eld som renar.

Det jag såg var ett Sverige som röstar ja och ger sig in i den levande EU-processen med hull och hår. Prövningarna kommer att bli stora. Mycket stora. Den renande elden kommer att verka. Och i slutändan kan ett nytt EU träda fram i en konstitutionell form inom vars ramar en i ett verkligt globalt perspektiv långsiktigt hållbar politik kan bedrivas.

Jag såg ett federalt EU med en regering som har sin politiska bas i ett tvåkammerssystem med ett direktvalt parlament och en senat enligt något lämpligt nationellt representativitetskriterium. Jag såg en klar och detaljerad tillämpning av subsidiaritetsprincipen så att maktcentrums önskan att styra allt motverkas tillräckligt effektivt och att olika sakfrågor följaktligen kan behandlas på en för sakfrågan och de berörda optimal nivå. Jag såg en levande europeisk politisk offentlighet med intensiv debatt och jag såg framväxten av en europeisk politisk elit som inte som den nuvarande var stöpt i ett nationellt tänkande och som därför medvetet eller omedvetet försöker använda EU-maskineriet för att gynna sin egen nation utan som från början har ett europeiskt och globalt tänkande.

Visst kan den kallhamrade maktcynikern i mig säga att detta är uppe i det blå. Att det är ställt på en ytterst osäker framtid. Och att den politiska historien visar att ingen frivilligt avstår från att göra det mesta av sina sämsta sidor.

Men samtidigt är det min fasta övertygelse att vi inte skall underskatta det förändringstryck som finns i det ekonomiska och politiska systemet. Att vi faktiskt är vid vägs ände och att en kombination av djupa ekonomiska kriser och folkliga protester kan komma att katalysera en visionär framtidsutveckling som ligger närmare än vi kan ana.

Därför vill jag inte låta maktcynikern i mig ha sista ordet. Utan jag håller kvar tanken på det djupt fascinerande med EU-projektet som en levande och kreativ process med stora positiva möjligheter. Och därför kommer jag att rösta ja i den stundande folkomröstningen. Jag gör det för att jag trots det i många avseenden beklämmande nuläget har kvar hoppet om att EU i den renande elden genererad av kommande kulminerande kriser skall visa sig kunna utvecklas till en tillräckligt stabil bro till en god och långsiktigt hållbar framtid. Och jag gör det för att jag vill att Sverige med självförtroende skall helhjärtat bidra till denna levande politiska process i EU.

III. Konsten att hantera livet

Jag vill också passa på att informera om seminariet *Konsten att hantera livet* som jag deltar i som föreläsare. Det äger rum i Växjö och ges i samverkan av Handikapprörelsens Idé och Kunskapscentrum, projekt Det goda livet och Landstinget Kronoberg

Arrangörerna presenterar sitt seminarium på följande sätt:

Alla vi människor har någon form av funktionshinder. Det kan vara stort eller litet, fysiskt, psykiskt eller socialt. Denna dag handlar om våra möjligheter att få växa som människa tillsammans med andra utifrån de vi är, trots våra olika personliga begränsningar. Välkommen till ett spännande seminarium kring konsten att hantera livet.

Föreläsare

Karl-Erik Edris, författare, statsvetare och f.d. spärrvakt. Karl-Erik kombinerar numera sitt författarskap med att på heltid vara verksam som föreläsare och konsult inom näringslivet och den offentliga sektorn. Han skriver för närvarande på sin femte bok.

Ingela Romare, leg. psykoterapeut och jungiansk analytiker med diplom från C.G. Junginstitutet i Zürich. Hon arbetar som analytiker med privat praktik i Malmö sedan 1992. Ingela Romare är också filmregissör. Hon har gjort ett femtiotal dokumentärfilmer kring politiska, sociala och existentiella frågor. Hennes senaste film, *Om den mänskliga själens värdighet*, handlar bl.a. om hur det inre bildskapandet (imagination) kan hjälpa en människa att överleva tortyr och fångenskap

Tomas Fogdö, mental rådgivare. Tomas är f d elitåkare i slalom och vann världscupen 1992/93.

Tid och plats

Måndagen den 13/10 2003 klockan 09.00–16.15. Kristina Nilsson salen, Växjö Konserthus

Kostnad (inkl moms)

500:-/person. Stud./pensionärer i alla åldrar reducerad avgift. 375:-. Kaffe fm/em och lunch ingår. I samband med anmälan betalas avgiften in på **PG 78 72 – 5**.

OBS!! Ange på inbetalningen ditt namn och att det gäller ”Konsten att hantera livet”

Program

09.00 - 09.30 Kaffe och registrering

09.30 - 09.45 Inledning och praktisk information.

09.45 - 10.30 **Karl-Erik Edris**, *...men vad går det ut på? Livet alltså.*

10.30 - 10.45 Ben- och ryggsträckare

10.45 - 11.30 **Ingela Romare**, *”Att genomleva det djupaste mörker och ändå kunna njuta av livet - Hur är det möjligt?”*

11.30 - 13.00 LUNCH

13.00 - 13.15 Lunchmeditation, psykolog och psykoterapeut Gunnel Eriksson
13.15 - 14.30 **Tomas Fogdö**, *Ta befäl över din situation*
14.30 - 15.00 KAFFE
15.00 - 15.45 Kaffesoaré
15.45 - 16.15 Uppsamling, observatör Gunila Olsson, distriktsordförande i riksförbundet för trafik- och polioskadade.

AVSLUTNING

Avgift: (kryssa för alternativ)

- 500:-/person (inkl moms).
- Studerande/pensionär 375:- (inkl moms)

Anmälan: Anmälan sker till Lars Collskog senast den 26 september.
Adress: Pers.avd. Box 1223, 351 12 Växjö.
Fax: 0470-58 64 20
E-post: lars.collskog@ltkronoberg.se

När anmälan och inbetalning mottagits sker bekräftelse inom kort

Anmälan till seminariet "Konsten att hantera livet" 13 oktober 2003-08-14

Arbetsplats: Tel:

Faxnr: E-post:

Namn 1:

Namn 2:

Namn 3:

Namn 4:

Ansvarig för anmälan:

Ev önskemål om specialkost:

IV. En utbildningsdag på Ragn-Sells Miljökonsult AB

Torsdagen 25 september arrangerar Ragn-Sells Miljökonsult AB en utbildningsdag som vänder sig till alla som arbetar med miljö, kvalitet och arbetsmiljö. Seminariet är kostnadsfritt. Anmälan sker till senast 15 september till info.rsm@ragnsells.se Kontaktperson är Anders Pettersson anders.pettersson@ragnsells.se 0709-27 20 38

Programmet är som följer:

Torsdagen 25 September 2003

0830 Frukost samt registrering

0900 VD inleder RSM dagen 2003

Göran Svensson, VD Ragn-Sells Miljökonsult AB.

0910 Politiska villkor för kretsloppsarbetet, är de hållbara?

Christina Lindbäck, miljöchef för Ragn-Sells AB. Christina har mångårig erfarenhet från det politiska arbetet med miljöfrågorna som tidigare medarbetare på miljödepartementet.

1000 *Hur motiverar man sina medarbetare i miljöarbetet?*

Mats Sundbom, VD för Vattenfall Support. Mats har erfarenhet av att skapa ett aktivt miljöarbete inom Vattenfall Support. Vad har Mats gjort för att lyckas?

1050 *Utbildning som motivations- och engagemang skapare*

Ulf Palmqvist, produktområdesansvarig på RSM AB. Ulf har mångårig erfarenhet av utbildning från bl.a ÅF och Det Naturliga Steget. Ulf berättar om RSM AB's sätt att se på utbildning som medel att lyckas med hållbarhetsarbetet.

1130 *Lunchbuffé*

1230 *Förändringsarbetet i ett företag, hur kan det se ut?*

Lars Lindberg, organisationsexpert från Ericsson. Lars har stor erfarenhet av förändra processer i företag. Inom Ericsson har Lars varit med om att organisera och omstrukturerat.

1320 *Ledningssystemet som hjälp för att lyckas*

Daniel Doeser, produktområdesansvarig på RSM AB. Daniel ansvarar för att ledningssystemet inte blir en papperstiger utan blir den hjälp som i slutändan ger företaget bättre förutsättningar att klara sig i konkurrensen.

1400 *Corporate Citizenship vad är det?*

Karl-Erik Edris. Författare till boken "Den vise VD:n". Karl-Erik är Sveriges mest eftertraktade föreläsare kring social hållbarhet. Hör Karl-Erik berätta hur han ser företagets roll i detta.

1450 *Kaffe och kaka*

1510 *Hur ser vår miljöetik ut?*

Jari Ristiniemi, författare och föreläsare. Jari undervisar på högskolor och universitet runt om i Sverige. Här berättar han om de små vardagliga beslut som styrs av våra etiska värderingar.

1600 *VD sammanfattar och leder frågepanel.*

1630 *Dagen avslutas.*